

A KAIRÓI ESET

LÁZAS VÁROS

BARKÓCZI JANKA

TARIK SALEH POLITIKAI THRILLERE MEGMUTATJA, MI TÖRTÉNIK, HA MEGSZÚNIK A JOGÁLLAM ÉS RELATIVIZÁLÓDIK AZ IGAZSÁG.

2008-ban az egész arab világot sokkolta a hír, hogy a libanoni származású popdívát, Suzanne Tamimot vérbe fagyva lelték meg dubai lakásában. Később kiderült, hogy az énekesnő, aki még a 90-es évek közepén tűnt fel egy népszerű tehetségkutató műsorban, ekkoriban történetesen az egyiptomi elnök belső köréhez tartozó ingatlanmágnás szeretője volt. A brutális gyilkosságról szóló beszámolók az egész közel-keleti médiát bejárták, de az egyiptomi sajtó mindenről mélyen hallgatott. Egy idő után váratlanul letartóztatták a milliárdost, és ezzel párhuzamosan Kairóban is kipattant az ügy, ami addigra már annyira szövevényessé vált, hogy egy skandináv krimiszerző keresve sem találhatna ennél sötétebb inspirációt. Nem véletlen, hogy éppen Tarik Salehnek, az egyiptomi származású svéd rendezőnek sikerült olyan erős thrillert készítenie a művésznek halálán alapuló sztoriból, hogy azzal rögtön meg is nyerte a Sundance fesztivál nagydíját és a műfaj legnagyobbjainak nyomába eredt.

A kairói eset egyszerű whodunitként indul, és úgy alakul

szép lassan nyomasztó paranoiafilm-mé, hogy az tankönyvi példának is tökéletesen lenne. A tragédia ezúttal egy hotelben történik meg, ahol a kocsiját tologató ártatlan szobalány személynében véletlenül akad egy szemtanú. Noredin, a bűntény felderítésére kirendelt nyomozó először egyszerű szerelmi gyilkosságra gyanakszik, de a részletek sehogy sem állnak össze. Míg megszállottan próbál a titok végére járni, óvatlanul olyan erők játékterébe téved, melyek szándékait és befolyását nem számíthatja ki előre. Maga sem veszi észre, de üldözőből egyszer csak üldözötté válik, és esélytelensége a velejéig korrupit rendszerbe van kódolva. Bár a hajsza során többé-kevésbé a zsáner sablonjai sorjáznak, minden hangulat, minden figura, minden gesztus érdekes, mert összességében bármilyen abszurd is, külön-külön hitelesnek tűnik. A rendező, aki egyben a film forgatókönyvét is jegyzi, hosszú időn át gyűjtötte az anyagot Egyiptomban, összecsipegetve a lustra délutánokon terjedő kávéházi pletykák és az otthonokban esténként elsuttogott ijesztő példázatok töredékeit, hogy elkészítse a modelljét ennek az igazság nélküli világnak.

„Minden ismerős és minden idegen”
(Fares Fares)

A csavaros mesében feltűnő és eltűnő számtalan karakter mind remekül van elhelyezve, és a Noredint alakító, sasorrú Fares Fares éppen azért tud még újat mutatni a kisiklott életű, szomorú tekintetű, tagbaszakadt rendőr kon-

stans figurájával, mert láthatóan van vele mondanivalója. A filmnek azonban van egy, a színésszel egyenrangú másik főhőse, ez pedig nem más, mint maga a helyszínlül szolgáló metropolisz. A turistáknak kínált olcsó hűtőmágnesektől, a piramist formázó gipszöntvényektől és az idegenvezetők bábeli kántálásától mentes Kairó, ahol minden ismerős és minden idegen egyszerre. Furcsa lázálomban cikázunk a sikátorok között, a kétes panziók és a vibrálóan zöld golfpályák tereiben, ahol sajátos játékszabályok szerint zajlik az élet és mindent ugyanaz a különös fülledtség leng be. A gyűlölettel ismertté vált Pierre Aim operatőr mintha közvetlenül az atmoszférában koncentrálna mind a bűn okait, mind az abból fakadó következményeket. Michael Mann Los Angeles-e és Sidney Lumet New York-ja hasonlóan idegen és egzotikus, mint ez a rejtőzködő nagyváros, melynek utcáin szinte tapintani lehet a veszélyt. Erre a szorongásra csak ráerősít az a tény, hogy a film jelentős része éppen azért nem az eredeti helyszínen, hanem Casablancában forgott, mert az egyiptomi hatóságok cseppet sem nézték jó szemmel a rendőri korrupcióval foglalkozó stábot.

Saleh moziját az intelligensen adagolt valóság mozgatja, mely kíméletlenül bemutatja, hogy mi történik, ha megszűnik a jogállam és relativizálódik az igazság, és milyen az, amikor egy egész nemzetet a törvényen kívülről igazgatnak. A nyomozás hátterébe fokozatosan úszik be az Arab Tavasz izgalma, előbb csak a tévéből jelentett aggasztó hírekkel, majd az egyszeri taxis zsörtölődésén keresztül, míg a Tahrír térhez közeledve ki nem derül, hogy tulajdonképpen ez a kairói eset fő motívuma. A rendező interjúiban rendre megjegyzi, hogy filmjével Lumet művészetétől kíván tisztelni, és a 2010-es évtized, úgy tűnik, ismét kiváló anyagot szolgáltat a mesternek tetsző, nyugtalanító thrillerekhez.

A KAIRÓI ESET (The Nile Hilton Incident) - svéd-egyiptomi, 2017. Rendezte és írta: **Tarik Saleh**. Kép: **Pierre Aim**. Zene: **Krister Linder**. Szereplők: **Fares Fares** (Noredin), **Mari Malek** (Salwa), **Yasser Ali Maher** (Kammar), **Hania Amar** (Gina). Gyártó: **Atmo Production / Chimney**. Forgalmazó: **Cirko Film Kft.** Feliratos. 96 perc.

KOREAI POLITIKAI THRILLEREK

FEHÉR GALLÉR, ZÖLDHASÚ

TESZÁR DÁVID

A PIRAMIS CSÚCSÁN A KOREAI MOZIK TANÚBIZONYSÁGA SZERINT NINCS SZABÁLY: A SZEREPLŐK ALJASSÁGBAN ÉS KEGYETLENSÉGBEN LICITÁLJÁK FELÜL EGYMÁST.

A milyen gyakran kerül a nemzetközi figyelem gyújtópontjába Észak-Korea és annak ellenséges retorikája, olyan ritkán irányul érdeklődés Dél-Korea belpolitikai viszonyai felé. Ugyanez igaz a filmes világra is: a testvérháború és megosztottság témája előbb termel ki globális kritikai és/vagy közönségsikert (Kim Ki-duk vonatkozó darabjaitól a *Harcosok szövetségéig*), mint a Koreai Köztársaság belső viszonyait taglaló alkotások, noha számos filmre kívánczó sztorit szolgáltatott az élet. Kim Young-sam (1993 és 1998 között Dél-Korea elnöke) az ellenzéki oldal egyik meghatározó egyénisége volt harminc éven át egészen addig, amíg 1990-ben a saját pártja be nem olvadt a kormánypártba: e meglepő politikai áruulás eredményeképp foglalhatta el az elnöki széket három évvel később. Kim Dae-jung (1998 és 2003 között Dél-Korea elnöke), a másik ellenzéki hatalmasság mindent túlél, noha számos alkalommal akarták likvidálni; ült börtönben, volt házi őrizetben, de végül ő lett az, aki megszervezte az első észak-déli csúcstalálkozót 2000-ben, amellyel utóbb kiérdemelte a Nobel-békedíjat. A korrupció vádja felmerült valamennyi déli elnök esetében, mióta szabad választásokat tartanak (1987. december): emiatt lett öngyilkos az elnöki ciklusát letöltő (2003-2008) Roh Moo-hyun, és ebbe bukott bele az országot 1961 és 1979 között vaskézrel irányító Park Chung-hee diktátor lánya, Park Geun-hye (2013-2017). Park 2016 őszén kezdődő korrupciós kálváriája az elmúlt harminc év legsúlyosabb belpolitikai válságát idézte elő az országban, amely nem utolsó sorban magával sodort olyan, korábban érinthetetlennek gondolt személyeket is, mint a Samsung-csoport alelnöke (Lee Jae-yong). Az elmúlt néhány esz-

tendő koreai mozijait szemrevételezve két markáns trend rajzolódik ki: a japán gyarmati időszakot (1910-45) kulisszául választó zsánerfilmek, valamint a legmagasabb szinteket elérő, korrupciós témákkal foglalkozó politikai thrillerek és a politikumhoz szorosan kötődő bűnügyi filmek.

ESEMÉNY ELŐTT

A *Bennfentesek* (*Inside Men*, 2015) a koreai kosztümös palotadramák nagyvásznon és sorozatformátumban egyaránt komoly népszerűségnek örvendő dinamikáját menti át a jelenkorba, amikor is válogatott intrika és teatrális áruulás sor-tüzebe állítja valamennyi főszereplőjét: a bosszúszomjas gengsztert (Lee Byung-hun), az ambíciózus ügyészt (Jo Seung-woo), a mesteri manipulátor napilap-főszerkesztőt (Baek Yoon-sik) és az elnöki babérokra törő politikust (Lee Gyeong-young). A rendező Woo Min-ho ars poeticájáról sokat elárul, hogy a legkevésbé

ellenszenves főhős itt a kegyvesztett gengszter, aki vendettára esküszik, és ezt lovagolja meg ideiglenes jelleggel az ügyész, hogy megkezdhesse a romok eltakarítását az elitnek nevezett körök morális atomkatasztrófája után. Kiválóan megírt, 130 perces játékejeje ellenére is végig gördülékeny, bosszú- és bírvágy-meghajtású blockbuster a *Bennfentesek*, amely a tárgyévben a negyedik legnézettebb filmnek bizonyult Dél-Koreában, összesen pedig több mint kilenc millió nézőig jutott, amely azt jelzi, hogy a téma – legalábbis ezen a kivitelezési színvonalon – rezonált a közönséggel. Az *Egy erőszakos ügyész* (*A Violent Prosecutor*, 2016) hasonlóképp az igazságszolgáltatás és a vérbosszú filmje, négy szólam helyett ezúttal két szólamra hangszerelve: a főhős ügyészre (Hwang Jung-min) ártatlanul rákennek egy gyilkosságot, de a börtönben találkozik egy csavaros eszű csalóval (Kang Dong-won), akivel megegyezik, hogy idő előtt kijuttatja, amennyiben segít neki kideríteni az igazságot az őt besározó, politikai pályára készülő egykori kollégájával kapcsolatban. Lee Il-hyung alkotása kedélyesebb és konvencionálisabb, mint a sötét és kegyetlen *Bennfentesek*, de a kényszer szülte *buddy movie* kulisszája mögött mégiscsak arra megy ki a játék, hogy leleplezzék a közszolgálat maskarájában páváskodó, fehér galléros bünnözöt. A börtönben megismert, jóképű

„Nincs különbség politikus és gengszter közt”

(Han Jae-rim: A király – Jo In-sung)

smúzbajnok lehetőséget ad a rendezőnek, hogy némi kritikával éljen az úgynevezett „elit” látszatéletével kapcsolatban, hiszen megfelelő márkájú ruházatban,

